

34(497.1) 4
(094.5)

на плаћена

Нови Сад, V. 1929.

Број 5.

1. јануара 1942 год.

Београд.

ЗБИРКА

ЗАКОНА, МИНИСТАРСКИХ НАРЕДАБА
И УРЕДАБА

и

ЗБИРКА

ОДЛУКА ВИШИХ СУДОВА
КРАЉЕВИНЕ СРБА, ХРВАТА и СЛОВЕНАЦА

IX.

1929.

УРЕДНИК И ИЗДАВАЧ:

Др. Никола Ј. Игњатовић

председник Апелационог Суда у Н. Саду

Садржина: 8. Закон о сузбијању злоупотребе у службеној дужности. — 9. Закон о уређењу Врховне Државне Управе.

Садржина: 41. Закон о штампи. — 42. Издржавање жене. — 43. Закуп. — 44. Неозбиљна изјава. — 45. Дисц. ствар. — 46. Браколомство. — 47. Избрани Суд. — 48. 49. Крив. ствар. — 50. Школски Одбор.

ШТАМПАРИЈА БРАЋЕ ГРУЈИЋА У НОВОМ САДУ.

Милетићева ул. 23.

Председник Апелационог Суда у Н. Саду

Број Предс. I. Б. 18-1929.

Дошло ми је до знања да неки оставински судови, у случају када је странка решењем упућена на парницу, не држе у евиденцији покретање парнице, него ствар само онда узимају у даљи рад, ако то једна од странака затражи посебном молбом.

Овакав поступак не одговара сада постојећим законским прописима.

§. 87. зак. чл. XVI:1894. (Оставински поступак) јасно налаже: „Ако на спор упућена странка не преда тужбу у одређеном року, и — у колико се тужба има покренути код другог суда — ако пред оставинским судом у року од 8 дана од истека одређеног рока не докаже, да је тужба покренута, оставински суд спроводи деобу и предају заоставштине без обзира на захтев упућенога на спор.“

По тачном тумачењу горњег §-а, оставински суд је дужан, да у евиденцији држи, да ли је на покретање парнице упућена странка, у датом року покренула парницу, односно да ли је доказала, да је повела парницу, јер по истеку тога рока, оставински је суд дужан, да без посебне молбе заинтересованих даље поступи по закону, односно да спроведе деобу и предају заоставштине без обзира на захтев онога, који је упућен на спор.

Умољавам Г. Г. Председнике Окружних Судова, да овај мој распис доставе подручним Среским Судовима ради равнања, и да ми о учињеном поднесу извештај у року од 15 дана.

Нови Сад, 6. априла 1929. год.

Председник

Др. Никола Игњатовић.

Шв. д. 17/295

Председник Апелационог Суда у Н. Саду

Бр. Предс. I. Б. 19—1929. год.

Приликом прегледа судова уверио сам се, да финансијске власти на територији Апелационог Суда у Новом Саду веома споро поступају око одмерања наследне таксе. Услед тога оставинске ствари често годинама леже код оставинског суда, јер се списи у недостатку доказа о исплаћеној наследној такси, не могу предати грунтовној власти ради преноса права власништва на наследнике. Овакав поступак наравно штетно утиче не само на интересоване приватне странке, него наноси штете и самој држави, која услед спорог одмерања, често годинама касније добија наследну таксу.

Да би се и у овом погледу стање побољшало, част ми је обратити се Господину Директору Обласне Финансијске Дирекције у Новом Саду, с молбом, да изволи упутити све подручне финансијске власти на територији Апелационог Суда у Новом Саду, да у оставинским стварима хитно и прекоредно избаце наследне пристојбе, и о томе без одлагања известе надлежне оставинске (среске) судове, јер то захтева не само интерес странка, већ и интерес саме Државе, која би на тај начин брже дошла до одмерених наследних пристојаба.

Уједно умољавам Господина Директора, да ме изволи известити о учињеним корацима.

Нови Сад, 10. априла 1929. год.

Председник:

Др. Никола Игњатовић с. р.

Шив. д. 07/295

Председник Апелационог Суда у Н. Саду

Број Предс. I. Б. 20—1929.

Извештен сам, да неке грунтовне власти на територији Апелационог Суда у Новом Саду, од г. г. јавних бележника траже неке таксе за преглед мапе, и онда ако им је потребна скица за одржање оставинске расправе.

Ова пракса тих грунтовних власти не одговара ни прописима, ни духу закона.

За преписе, изводе и скице, које јавни бележник сам узима ради своје оријентације на оставинским расправама, не треба од јавног бележника тражити таксу, јер када јавни бележник обавља оставинску расправу, он то чини као опуномоћеник суда и у место суда, дакле као службено лице, а као такав није дужан да плати таксу, исто тако, као што не би плаћао таксу на пр. ни судија, ако би му та скица потребна била за одржање оставинске расправе.

Наравно, да ово правило важи само за тај случај, ако јавни бележник поступа у својству судског повереника, и само за оне оставинске ствари, које му је Срески Суд поверио ради спрвања расправе.

Изволите Господине Председниче овај мој распис доставити подручним Среским Судовима ради знања и равнања, а о учињеном поднесите ми извештај.

Нови Сад, 10. априла 1929. год.

Председник Апелационог Суда:

Др. Никола Игњатовић с. р.

Законика за Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца од 27. јануара 1929. године, који гласе:

§ 133.

Ко државног службеника, судију државног, изабраног или општинског суда, судију берванских, управних и међународних судова или чланова међународних комисија поклоном или обећањем какве користи наводи да учини што закону противно или да не учини нешто што по закону треба учинити или да трпи нешто противно закону, казниће се строгим затвором и новчано до 100.000 динара.

Дати поклон или имовинска корист одузеће се у корист Фонда (§ 42.).

§ 319.

Ако је утају учинио државни службеник при вршењу јавне службе или тотор, старатељ, или васпитач у погледу поверене му имовине, казниће се робијом до десет година.

Ако је вредност утајене имовине мања од 1000 динара утајивач ће се казнити строгим затвором и губитком частних права.

§ 371.

Ако је дело из § 369. учинио адвокат, јавни бележник у колико не ради као повереник суда, или државни правозаступник, казниће се строгим затвором, а у особито тешким случајевима робијом до пет година и новчано у оба случаја.

§ 379.

Државни службеник који се послужи новцем, хартијама од вредности или стварима које су му по служби поверене или који их да другом лицу ради послуге, казниће се строгим затвором до три године.

§ 384.

Државни службеник (§ 14. бр. 3.) који захтева или прими какав поклон или другу какву корист, као и који захтева или прими обећање поклона или какве користи, да изврши или не изврши какву службену радњу коју би и без тога имао да изврши или не изврши, казниће се строгим затвором.

Државни службеник који по свршеној таквој радњи или нерадњи прими поклон који пре тога нити му је био обећан нити га је захтевао, казниће се затвором.

§ 385.

Државни службеник који захтева или прими какав поклон или другу какву корист, као и који захтева или прими обећање поклона или какве користи, да изврши какву службену радњу коју по закону не би смео извршити или да не изврши службену радњу коју би по закону морао извршити, казниће се робијом или заточењем до пет година.

§ 386.

Државни службеник који у вршењу своје службе у намери да извесном лицу користи или да га оштети, погази закон, казниће се затвором најмање шест месеци.

Ако ово учини судија, почасни или избрани судија при служб. ном раду или одлучивању у правним предметима, казниће се заточењем до пет година или затвором.

§ 387.

Судија, почасни или избрани судија, који за какву судијску радњу, извршену или пропуштenu прими поклон или другу коју корист или захтеве или пристане на дато му обећање тога, казниће се строгим затвором.

Ако он ово учини за судијску радњу коју ће имати после тога да изврши или не изврши, казниће се робијом до пет година.

Ако извршење или пропуштање судијске радње садржи и гажење закона или другу какву повреду службене дужности, учинилац ће се казнити робијом до десет година.

§ 388.

Новац или ствари које је државни службеник (§§ 384.—387.) добио, одузеће се у корист Фонда (§ 42.)

§ 389.

Државни службеник који наплати од неког ма у ком виду нешто што овај није дужан платити или више него што је дужан, као и државни службеник који при исплати из државне касе или при предаји каквих ствари у своју корист мање исплати или преда, казниће се затвором.

§ 390.

Државни службеник који у кривичном, грађанском, дисциплинском или управном поступку изнуди употребом противправних средстава какав исказ, казниће се затвором.

§ 395.

Државни службеник или верски представник који злоупотребом своје службе или положаја некога принуди да нешто учини или не учини или да нешто трпи чиме се вређа какво његово право, казниће се затвором или новчано до 50.000 динара.

Гоњење се предузима по предлогу.

§ 397.

Државни службеник који у какав службени спис, записник или исправу стави штогод неистинито или прећути какву истиниту чињеницу или овери својим потписом или службеним жигом спис, записник или

исправу са неистинитом садржином или овакве документе уништи или сакрије, казниће се строгим затвором или затвором.

Ако државни службеник ово учини у намери да себи или другога прибави какву корист или да другога оштети, казниће се робијом до десет година.

§ 401.

Државни службеник који без допуштења надлежне власти саопшти коме штогод што је као тајну у служби сазнао, казниће се затвором до две године.

Исто тако казниће се и ко то учини по изласку из службе.

Ако државни службеник ово учини у намери да себи или другога прибави какву корист или да другога оштети казниће се строгим затвором.

Члан 2.

За дела из §§ 319., 371. и 395. Кривичног Закона важи овај Закон само у колико је такво дело учинио државни службеник.

Члан 3.

Ко при уговорима са државом или самоуправним телима злоупотребом свога јавног или друштвеног положаја примајући на себе да за награду посредује да се уговор склопи или не склопи или да се склопљени уговор измени, изврши или не изврши, учини да се тиме оштети држава или самоуправно тело, казниће се строгим затвором и новчано и губитком частних права, а у особито тешким случајевима робијом до пет година и новчано до 250.000 динара.

Истом казном казниће се, ко на начин поменут у ставу првом за награду посредује да се исплата из државне или самоуправне благајне учини или не учини.

Прописи § 388. Кривичног Законика од 27. јануара 1929. год. вреде и овде.

Члан 4.

За кривична дела поменута у чл. 1. и 3. важе прописи општег дела, и то: одсека I. Главе I. до III. (§§. 1. до 49.), V. (§§. 61. до 64.), VIII. и IX. (§§. 70. до 83), као и §§. 85., 87. до 89. Главе X. Кривичног Законика од 27. јануара 1929. године.

За појам утаје важи пропис §. 318., а за појам кривичног дела из §. 371. пропис §. 369. Кривичног Законика од 27. јануара 1929. године.

Члан 5.

За сва у претходним члановима поменута дела важиће овај закон како у погледу извршилаца тако и у погледу подстрекача и помагача, били они државни службеници или друга лица.

Ако лице, против којег се води поступак због једног од дела поменутих у чл. 1. и 3. треба да одговара још за које кривично дело, које не стоји у вези с овим делом, неће вредити поступак по овом закону за то дело него ће се оно издвојити и упутити надлежном суду на поступак.

II. Кривични поступак по овом закону.

Члан 6.

По кривичним делима из чл. 1. до 3. поступиће као првостепени судови: на подручју Апелационог Суда у Београду: Првостепени Суд за Град Београд; на подручју Апелационог Суда у Скопљу: Првостепени Скопљански Суд; на подручју Великог Суда у Подгорици: Окружни Суд на Цетињу; на подручју Банског Стола у Загребу: Судбени Сто у Загребу; на подручју Вишег Дежелног Суда у Љубљани: Земаљски (Дежелни) Суд у

Љубљани; на подручју Вишег Земаљског Суда у Сплиту: Окружни Суд у Сплиту; на подручју Апелационог Суда у Новом Саду: Окружни Суд у Новом Саду; а на подручју Врховног Суда у Сарајеву: Окружни Суд у Сарајеву.

Члан 7.

За поступак по кривичним делима поменутих у овом закону вреде прописи општег закона о кривичном поступку, који важи за дотични суд, са изменама и допунама из следећих чланова 8—10.

Члан 8.

За вођење извиђаја (истраге), постављају се посебни истражни судије (иследни судије). Истражног судију поставља председник суда по одобрењу председника апелационог суда (банског стола, вишег земаљског суда, односно на подручју Босне и Херцеговине врховног суда а на подручју Црне Горе великог суда).

Члан 9.

Сва државна и самоуправна надлештва и сви државни и самоуправни органи дужни су истражном судији на његов писмени захтев ставити на располагање сва акта из званичних архива, свршена или не-свршена, осим аката, која Министар Спољних Послова или Министар Војске и Морнарице означи као строго поверљива.

Исто тако дужни су сви новчани заводи, као и сва друга предузећа доставити истражном судији на његов писмени захтев потребне податке и потребне акте. Али истражни судија може и сам и преко вештака прегледати све књиге, рачуве и све остале акте поменутих новчаних завода и предузећа. Пропис § 401. Кривичног Законика од 27. јануара 1929. године вреди и за ове вештаке.

Ако који од поменутих завода или предузећа не би поступио у одређеном року по тражењу истражног судије или би овоме чинио сметње или иначе отежавао његов рад, казниће се сваки овај члан управног одбора или овај директор или службеник тога завода или предузећа, који је за то крив, затвором до шест месеци. Поред тога може се казнити и новчано до 50.000 динара (§ 42 Кривичног Законика). Новчана казна у колико се не може наплатити, замениће се затвором рачунајући по 200 динара за један дан затвора.

У свима рачунским питањима, ако то захтева истражни судија одредиће Председник Главне Контроле једнога рачуноиспитача, коме ће се поверити на преглед све што се рачуна тиче. О својој раду рачуноиспитач подноси писмени извештај истражном судији.

Члан 10.

Суђење врши веће (одељење, сенат) надлежног суда (члан 6.) од три судије.

Судије одлучују о питању, има ли се или се нема која чињеница узети доказаном, по свом слободном уверењу, што су га стекли на основу савесног претресања и оцене свих доказа, изнесених на главном претресу (главној расправи), и нису везани ни за каква доказна правила.

III. Грађанско-правна наређења.

Члан 11.

Суд ће на захтев државног заступника (Државног Правобраниоца у Београду, односно Равнатеља Ерарних правних послова у Загребу, Финансијског Прокуратора у Љубљани, Финансијског Одветника у Сплиту, Ерарског Фискала у Сарајеву, Државног Заступника у Новом Саду) пресудом, којом осуђује окривљеника због каквог кривичног дела по овој закону, у исто време огласити

ништавим и правни посао, који је био предмет кривичног дела, не дирајући у стечена права трећих лица у колико не долазе до примене прописа чланова 12. до 14.

Члан 12.

Сви правни послови, који се после дана обнародовања овог закона закључе између лица која буду по овом закону осуђена и других лица у намери да осујети остваривање права државе или самоуправног тела из овог закона, могу се побијати и огласити неваљаним према држави или самоуправном телу, колико је то потребно да се остваре поменута права, ако се за то лице докаже да је знало или морало знати за поменуту намеру лица, које буде по овом закону осуђено.

Ако су правни послови поменути у првом ставу склопљени с брачним другом или у корист његову или са таквим лицима или у корист таквих лица, која су у крвном сродству или у тазбини са лицем, које буде по овом закону осуђено или са његовим брачним другом ма до којег степена праве линије или до четвртог степена побочне линије или с њим стоје у односу посинка или поћерке, поочима или помајке, храниоца или храниоце или с њим живе у ванбрачној заједници, таква ће лица морати доказати да нису знала нити морала знати за поменуту намеру лица, које буде по овом закону осуђено.

Члан 13.

Побијање из чл. 12. може се остварити и против наследника.

Против другог правног последника допуштено је побијање само онда:

1. ако је у време стицања дотичног права знао или морао знати за околности које оснивају право побијања против његовог претходника;

2. ако се његово стицање оснива на бесплатном располагању његовог претходника, и

3. ако је он са претходником у једном од односа поменutih у чл. 12. ставу другом осим ако докаже, да у време његовог стицања није знао нити је морао знати за околности, које оснивају право побијања против његовог претходника.

Члан 14.

Прописима чл. 12. и 13. не дира се у постојеће законске прописе који дају већа права побијања од ових, која предвиђа овај закон.

IV. Извиђање сумњивог порекла имовине или прихода државних службеника.

Члан 15.

Ако неки државни службеник расипничким или раскошним начином живота или упадљивим куповањем покретности или непокретности изазове сумњу о исправности порекла своје имовине или својих прихода, старшина службеников дужан је одмах предузети потребне извиђаје ради утврђења порекла његове имовине, односно његових прихода.

Покаже ли се довољна сумња, да је службеник до те имовине или до тих прихода дошао на начин, који сачињава дело за које се казни по овоме закону или по постојећим дисциплинским прописима, његов старшина учиниће одмах што треба да се против тог службеника покрене кривични или дисциплински поступак.

V. Губитак државне или самоуправне службе.

Члан 16.

Државни или самоуправни службеник, који је осуђен за какво кривично дело по овоме закону, може се и у случајевима у којима није по прописима кривичног

закона изречен губитак државне или самоуправне службе, отпустити из државне или самоуправне службе, без обзира на године службе и без права на пензију, ако се кривичним делом показао недостојним службе.

VI. Завршна наређења.

Члан 17.

Кривични поступак по овом закону неће вредити у Србији и Црној Гори за оне предмете, за које је донета пресуда или решење на главном претресу (§§ 252. и 255. срп. крив. пост., односно § 238. и след. црн. крив. пост.), а ван Србије и Црне Горе за оне предмете, у погледу којих су већ обустављени извиђаји или истрага, те за предмете већ пресуђене у првом степену.

За предмете, који су враћени на поновни претрес (поновну расправу) као и за поступак после дозвољеног понављања (обнове) поступак важе прописи овог закона.

Члан 18.

Овај закон ступа у живот када се обнародује у „Службеним Новинама“, а обавезну снагу добије по истеку петнаест дана од дана његовог обнародовања.

Када овај закон добије обавезну снагу престају важити сви прописи других закона, који су му противни.

Број 25834.

30. марта 1929. године

Београд.

АЛЕКСАНДАР, с. р.

Министар Правде,

Д-р М. Сршкић, с. р.

Видео и ставио Државни Печат,

Чувар Државног Печата,

Министар Правде,

Д-р М. Сршкић, с. р.

Председник Министарског Савета,
Почасни Ађутант Њ. В. Краља,
Дивизијски Генерал,

Пет. Живковић, с. р.

(Обнародован 3. апр. у Служб. Нов. бр. 78).

9.

МИ

АЛЕКСАНДАР I

по милости Божјој и вољи Народној
КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

На предлог Нашег Министра Правде а по саслушању Председника Нашег Министарског Савета прописујемо и проглашујемо:

ЗАКОН

о уређењу Врховне Државне Управе

I. ОДСЕК

Министарства, њихова уређења и њихова
надлежност.

Члан 1.

Врховна Државна Управа је подељена на 12 министарстава, и то: Правде, Просвете, Иностраних Послова, Унутрашњих Послова, Финансија, Војске и Морнарице, Грађевина, Саобраћаја, Пољопривреде, Трговине и Индустије, Шума и Рудника, Социјалне Политике и Народног Здравља.

Сем ових министарстава постоји као посебно надлештво Председништво Министарског Савета.

Члан 2.

У надлежност Министарстава, свакога за свој делокруг, спадају послови око организовања државних власти, врховно вођење целкупне државне администрације и врховни надзор над управним властима и органима, припремање законских предлога као и послови који су посебним законима задржани за надлежност којег министарства.

Члан 3.

Нарочито спадају у смислу предњег члана у надлежност:

1. Председништво Министарског Савета:

Отправљање послова по питањима канцеларије Краљевог Двора, Канцеларије Краљевих Ордена, Државни Савет, Главна Контрола, Општа државна обавештајна служба, општа статистика.

2. Правде:

Управа целокупног правосуђа сем војног, казнени и слични заводи, државно тужиштво, управни судови, надзор над адвокатима и нотарима (јавним бележницима), међународни правни саобраћај, уређивање зборника закона и уредаба, сарадња у стручном законодавству осталих ресора у циљу обезбеђења правилне примене земаљских закона, регулисање и надзирање правних односа свих признатих вера и сви верски-политички послови.

3. Просвете.

Јавна настава, изузевши ниже и средње стручне школе, старање и надзор над књижевним, уметничким и научним друштвима и установама и просветним заводима, универзитети и друге стручне школе у рангу универзитета, музеји, позоришта и народне књижнице, читаонице и установе за просвећивање, државна штампарија, уређивање и издавање Службених Новина, старање и надзор над свима задужбинама, а у вези са Министарством које по завештају задужбином руководи.

4. Иностранних Послова:

Заступање Краљевине и њених држављана према иностранству, представљање Краља и Државе у иностранству, међународни уговори, дипломатска и консуларна струка и обавештајна служба са иностранством.

5. Унутрашњих послова:

Одржавање јавног поретка и мира, старање о државној, личној и имовној безбедности, целокупна унут-

трашња управа, у колико поједини послови нису придодани другом ком Министарству, полицијска обавештајна служба у земљи, држављанство и завичајност, јавне књиге о грађанском стању становника (матрике), штампа, зборови и удружења, жандармерија, у колико се не тиче организације и дисциплине, надзор над самоуправним властима. У надлежност Министарства Унутрашњих Послова долазе и сви они државни послови, који се ни по изричном законском пропису, нити по сличности предмета не могу узети да долазе у ред послова којег другог Министарства.

6. Финансија:

Управа државних прихода и расхода и управа државне имовине уопште, у колико нису поједини послови нарочитим законима стављени у надлежност другим Министарствима, државни кредит и новац, заступање државних материјалних интереса, државних имања и јавних фондова (државно правобраништво), државни монопол, катастар, надзор над финансијским газдовањем самоуправних власти, управа непријатељске имовине, управа ратне штете и ликвидација послова Дирекције Ратног Плена.

7. Војске и Морнарице:

Управа, командовање, организација и администрација војске и морнарице, и свих средстава народне војне силе, војна настава, војно судство, војно лекарство, војно грађевинарство, жандармерија у погледу организовања и дисциплине и гранична трупа у погледу употребе, организовања, администровања и дисциплине.

Управа цивилне авиатике.

8. Грађевина:

Пројектовање, израда и одржавање свих државних и осталих зграда, путева и осталих грађевина, уређење градова и насеља, надзор над пројектовањем, израдом и одржавањем самоуправних и приватних грађевина, над-

зор над јавним радом самоуправних и приватних грађевина, надзор над јавним радом самоуправних и приватних инжињера, архитеката и предузимача, уређење водених токова у циљу одбране од поплаве, искоришћавање водене снаге за све сврхе, организација и администрација употребе воде и хидротехничких објеката као и давање концесија за искоришћавање водене снаге, мелиорације у сарадњи са Министарством Пољопривреде, Водене Задруге, снабдевање села водом, пројектовање државних железница у сарадњи са заинтересованим министарствима, грађење државних железница и надзор над грађењем самоуправних и приватних железница, управа пошта, телеграфа и телефона, поштанске штедионице, чековни и клиринг промет и управа јавног аутомобилског саобраћаја.

9. Саобраћаја:

Државна саобраћајна политика и надзор над свим железницама и воденим саобраћајним установама, одређивање и примена тарифе на државним железницама и бродовима и одобрење тарифе на приватним концесионираним железницама и бродовима у јавном саобраћају, сарадња при пројектовању државних железница, и државних бродова, надзор заједно са Министром Грађевина, над пројектовањем самоуправних и приватних железница, надзор над експлоатацијом и сигурношћу самоуправних и приватних бродова у јавном саобраћају, узимање иницијативе и сарадња при пројектовању пристаништа као и одржавање и експлоатисање пристаништа и пловних путева, унапређивање туризма у сарадњи са Министром Трговине и Индустрије.

10. Пољопривреде:

Унапређење свих грана пољопривреде, нижа и средња пољопривредна настава, пољопривредна угледна државна добра и ергеле, пољопривредне огледне контроле и семенарске станице, пољопривредни кредит, пољопривредна осигурања, пољопривредна статистика,

сарадња са Министарством Грађевина при мелиорацијама, аграрна политика и кооперација, аграрна реформа и и колонизација, ветеринарство, надзор над свима самоуправним и приватним пољопривредним установама јавног карактера, пољска полиција, риболов и класна лутрија.

11. Трговине и Индустирије:

Спољна и унутрашња трговина, индустрија, занати, кредитни и осигуравајући заводи, изузевши оне који спадају у надлежност Министарства Пољопривреде, нижа и средња стручна настава за трговину, индустрију и занатство, царинска политика у споразуму са Министарством Финансија, трговинска статистика, берзе, банкарство, заштита индустријске својине, мере и тегови, туризам, рад на трговинским уговорима, давање дозвола, грађење и вршење надзора над експлоатацијом оних приватних индустријских пруга, које нису намењене јавном саобраћају и нису ни у вези са државним и приватним пругама, које служе јавном саобраћају, Државна Хипотекарна Банка.

12. Шума и Рудника:

Управа државних шума, управа свих самоуправних (сеоских, општинских, среских и окружних) шума којима је држава и до сада управљала било на основу закона, било по вољи дотичног самоуправног тела, управа оних шума јавно-правних корпорација (цркава, манастира, вакуфских фондова, земљишних заједница) које су и до сада биле у управи државној, управа шума крајинских имовинских општина. Врховна управна инстанција над осталим самоуправним шумама и шумама јавних корпорација као и шумама великих поседа, надзор над свима шумама по прописима закона, највиша шумарска власт у пословима шума и шумарства, највиша шумска полицијска власт, пошумљавање, уређивање бујица, лов, управа државних рудника и надзор над приватним рударским

предузећима и рударским братинским касама, врховна рударска полицијска власт, нижа и средња рударска настава.

13. Социјалне полишке и Народног Зрадља:

Старање за убоге, инвалиде и за сирочад, хуманитарне установе, обезбеђење за случај болести онеспособљења за рад и старости као и други облици социјалног осигурања, посредовање у набављању рада посредовање у питањима радничких плата и надница, инспекција рада и заштита радника, радничке коморе, старање о становима, мере против скупоће, исељеништво, врховна санитетска управа, иницијатива за санитетске послове у целој држави, уређивање бања у споразуму са Министарством Грађевина, врховни надзор над свима санитетским пословима самоуправних јединица и приватних, социјална хигијена и медицина, надзор над лекарским коморама, управа и надзор над управама за усавршавање лекара и нижег санитетског особља као и над санитетским установама за опште државне потребе, старање о извршењу санитетских закона, испитивање и сузбијање заразне болести, надзор над приватним санитетским установама, посвећивање и проучавање народа у санитетском погледу.

Члан 4.

Министарства могу се оснивати, спајати и укидате само Краљевим Указом на предлог Председника Министарског Савета.

Члан 5.

Председништво Министарског Савета и поједина Министарства деле се на онолико одељења колико је потребно према природи и врсти њихових послова. Број одељења, њихов назив и надлежност прописане уредбом Председник Министарскога Савета. Истом уред-

бом прописаће се код којих ће се Министарстава установити засебне дирекције (генералне дирекције) и одредити њихов назив као и њихова надлежност. Измене уређења Председништва Министарског Савета и појединих министарстава по овој уредби може се извршити само законом. Нова одељења или нове дирекције могу се установити само на основу кредита одобреног у буџету за тај циљ.

Одељења деле се према потреби службе у одсеке или реферате. Број и делокруг њихов, затим број места и врсте положаја у Министарству као и потребне квалификације за особље министарства, прописује уредбом сваки министар за своје министарство у сагласности са Председником Министарског Савета. Исто ће тако код министарстава, код којих су установљене засебне дирекције, ресорни министар у сагласности са Председником Министарског Савета уредбом прописати поделу ових дирекција у одељења, одсеке или реферате, делокруг рада ових одељења, одсека и реферата као и број места и врсте положаја у тим дирекцијама.

Члан 6.

Ради правилног, брзог и једнообразног рада, Председник Министарског Савета прописује уредбу о административном пословању у свима министарствима.

II. ОДСЕК

Министри, Министарски Савет и Председник Министарског Савета, Помоћници Министара.

Члан 7.

На челу Врховне Државне Управе стоји Председник Министарског Савета, који у исто време управља пословима Председништва Министарског Савета.

Министар се поставља за једно од министарства побројаних у члану 1., но министар може бити и без портфеља.

Краљ именује Председника Министарског Савета и остале ministre. Све указе о именовану Председника Министарског Савета, министара и њихових заступника, као и о уважењу оставке кога од њих премапотписује Председник Министарског Савета.

Сви министри заједно са председником чине Министарски Савет.

Члан 8.

Седнице Министарског Савета држе се под председништвом Краља или Председника Министарског Савета.

Члан 9.

Министарски Савет не издаје никакве административне акте. У њему ће се једино претресати предмети за које Краљ или Председник Министарског Савета то нађе за сходно.

Члан 10.

Председник Министарског Савета има задатак да одржава јединство и једнообразност у пословима владе и управе.

Он даје претходни предлог за Краљеве или пристанак за министарске акте где је то законом прописано. Он премапотписује све оне акте Краљеве, чије извршење не спада у надлежност ниједног од других Министара или чије је извршење нарочитим законом стављено у његову дужност.

Закони морају бити премапотписани од Председника Министарског Савета и од оних Министара којима је њихово извршење стављено у дужност, а поред тога и од Министар Правде, који на њих ставља Државни Печат.

Члан 11.

Када је Председник Министарског Савета одсутан ван земље или спречен да врши дужност за дуже време, заступа га Министар, кога Краљ указом одреди на предлог Председника Министарског Савета. Код привремене спречености Председника Министарског Савета заступа Министар најстарији по постављењу.

Члан 12.

Сваки Министар је самосталан старешина свога ресора. Сви званични акти његовога ресора издају се под његовим потписом или у његово име.

Министру који одсуствује одређује Краљ на предлог Председника Министарског Савета за заступника једног од министра.

Члан 13.

На предлог Председника Министарског Савета могу се према потреби постављати Краљевим указом при појединим министарствима први помоћници и помоћници министара. У једноме министарству може бити истовремено само један први помоћник.

Први помоћник Министра има положајну плату и остале принадлежности чиновника 1. категорије, 1. групе а помоћник положајну плату и остале принадлежности чиновника 1. категорије 2. групе, по закону о чиновницима грађанског реда од 21. јула 1923. године.

Члан 14.

У министарствима где постоји први помоћник или помоћник води он по овлашћењу Министра и надзор над свима посебним одељењима и стара се о складности и једнообразности њиховог рада.

Све званичне акте које министар није задржао за свој потпис или за потпис начелника одељења потписује први помоћник односно помоћник министров.

Ако у којем министарству има истовремено први помоћник и помоћник, одредиће Министар једноме и другоме делокруг, водећи при томе рачуна да је први помоћник старији по рангу од помоћника.

III. ОДСЕК

Министарска одговорност.

Члан 15.

Министри су одговорни Краљу.

Краљ може оптужити ministre за повреду земаљских закона учињену у службеној дужности. За штете које министри учине другима повредом своје службене дужности, одговара држава.

Члан 16.

Министар може бити оптужен како за време трајања своје службе тако и за пет година после одступања.

Члан 17.

У свима случајевима, у којима је дело за које Министар одговара, кажњиво према прописима појединих закона, Министар ће се казнити казном, коју ови прописи прописују.

За она дела која нису предвиђена по постојећим законима, министар ће се казнити затвором до 5 година.

Министар који буде осуђен на казну затвора, губи способност за јавна звања за 5 година, рачунајући од дана издржане или опроштене казне.

Члан 18.

Поред кривичне одговорности, за дела која овај закон предвиђа, Министар је и грађански одговоран за штету нанету држави.

ходно овлаштење или пристанак друге власти (н. пр. §. 106. и 107. Стечајног закона или §. 87 Закон о брачном праву) или случајеви у којима странка мора да изврши какав рад пред другом власти (н. пр. §. 145. Стечајног закона), а ни они случајеви у којима је додуше целисходно да се пред другом власти предходно обави поступак (кривични или дисциплински), али то закон не наређује обавезно. По ставу другом §-у 8. зак. чл. LIV:1912. „Нетакнути остају даље и они правни прописи, по којима грађанској парници мора предходити поступак друге власти“. У мотивацији закона, као такви случајеви су наведени егземплифкативно. §. 141. и 176. вак. чл. XVII:1884. — §. 22. вак. чл. XX:1877 — §. 12. зак. чл. VI:1885. — §. 170. и 171. вак. чл. XX:1883. — §. 58. и 59. вак. чл. XIX:1888. и §. 88. зак. чл. I:1890.

41.

И ако чл. 86. Закона о штампи не обавезује суд да из службене дужности спроведе доказивање, Касациони Суд је ипак поништио пресуду Апелационог Суда, јер је нашао да Апелациони Суд није одредио доказни поступак на бишну околност.

(Касациони Суд Одељење Б., у Н. Саду бр. К. 788/1928.)

Касациони Суд уништава пресуду Апелационог Суда на темељу чл. 35. Н. К. П. и упућује га да одржи нову расправу, да спроведе доказни поступак на околност која је у спору и која је доле наведена, и да даље по закону поступи.

У погледу уложених жалби решење се отклања.

Разлози: Против пресуде Апелационог Суда уложили су жалбе опш. бранилац и оптужени. Пре него што би се ове жалбе мериторно могле решити, установио је овај суд, да Апелациони Суд није спровео доказни поступак и да није судио по том битном питању, да ли је прив. тужилац у току поступка умро или не.

Апелациони Суд је прешао преко доказног поступка и с тим у вези преко решавања овог питања из разлога,

што по чл. 86. зак. о штампи суд није дужан да из службене дужности прибавља доказе за околности које једна странка тврди, а друга оспорава. Ово становиште Апелационог Суда није на закону основано, јер сала споменути члан не одузима право суду да странкама даде рок, унутар којег ће они доказе прибавити за једну такову околност, која је током поступка настала. Зач. 7. чл. 73. предвиђа такође доказивање, које током поступка иза одговора настане.

Према овоме није било законске препреке да суд даде рок оптуженому да на прописни начин докаже, да ли је прив. тужилац умро, и с тим у вези да се расправи питање да ли има места даљем поступку, или се оно на темељу ал. 1. чл. 49. К. П. има обуставити.

Пошто Касациони Суд сматра решавање сада споменуте околности као битну, то се је пресуда Апелационог Суда имала уништити, и Апелациони Суд упутити, да спроведе доказни поступак и потом по закону поступи.

Решење у погледу ништавне жалбе имало се отклонити, јер је оно услед поништаја беспредметно.

*

Пресуда прививног суда може се поништити само онда, ако је прививни суд починио какву ништавност, што предпоставља какав пропуштај. Пропуштање пак може да предлежи само онда ако суд не учини тако што, што би био дужан учинити по службеној дужности или на предлог. У датом случају чл. 86. Закона о штампи не обвезује суд да из службене дужности прибави доказе, а из пресуде се не види, да је оптужени ставио конкретан предлог у погледу доказивања упитне околности, према томе у овом случају не може бити речи о томе, да је прививни суд што пропустио, дакле нема ништавности, услед чега не би могло бити ни поништења.

42.

Жена има право на издржавање и ако је кућу у којој је живела са мужевљевим родитељима, напустила док јој је муж био у војсци,

ако је била вољна да успостави брак са својим мужем, што је онемогућио муж тиме, што је увео к себи другу жену.

(Касациони Суд Одељење Б. у Н. Саду
бр. Г. 592/1928.)

Касациони Суд, Б. Одељење у Новом Саду ревизионој молби тужитељице места даје, пресуду привног Суда преиначује и тужене солидарно обвезује, да тужитељици плаћају месечно 800 динара на име привременог издржавања сваког првог у месецу унапред, почев од 1. јуна 1926., а све доспеле рате одједном, као и да јој плате на руке адвоката у року од 15 дана под прегњом принудног извршења на име трошкова, и то: код првостепеног Суда 1800 код привног Суда 350 и код ревизионог Суда 600. Држ. каси да плати на име таксе динара 762.

Разлоги: У својој ревизионој молби тужитељица је напала пресуду Апелационог Суда, јер је са повредом права установио чињенично стање, и из истог погрешне правне закључке извео.

На име, противи се списама, да је она одустала од тражења издржања, него је одустала само у погледу противтужбе према мужу за његову кривицу по т. а. и с. §. 80. брач. закона;

да је погрешно становиште Апелационог Суда да се позив за успоставу брачне заједнице не сматра испраштањем;

да је погрешно становиште и то, да је ова парница *res judicata* што је у 1915. год. одбијена са тужбом за издржање, јер је сада тужба покренута на другом основу;

да је Апелациони Суд, погрешно, што није добавио списе од Окружног Суда Бр. 1021/1920. из којих се може установити да је прво тужени по повратку из војске покренуо најпре тужбу по т. а. §. 80. бр. закона што је вређала његове родитеље, и у којој је парници

такође одбијен, па је после те парнице покренуо тужбу по т. а. §. 77. бр. закона, па је и ту одбијен.

Моли за преиначење пресуде и тужиоца одсуди и на снашање свих трошкова.

Жалбе су основане.

Призивни Суд огрешнио се о форм. право, кад је противно списима установио, да је у бракоразв. парници, коју је муж по т. а. §. 77. брач. зак. против своје жене покренуо под Бр. 237-1922. она од тражења издржања одустала; док стварно стоји тако, да је она одустала само у овом делу противтужбе, који се тиче мужевљеве кривице из т. а. и с. §. 80. брач. зак. а да је изречно на рочишту, после кога је изречена пресуда, на захтеву издржања остала.

Сматрајући, дакле, да је њено садање покретање тужбе оправдано било, Касациони Суд је даље нашао, да је, по тачном установљењу призив. Суда, муж правомоћном пресудом Окружног новосадског Суда бр. 237-1922. био одбијен од тражења разрешења брака за то, што је он до тада већ две године живео у дивљем браку с К. П. с којом је и дете родио, као и да се због тога није ни морала на позив Суда њему вратити. Кад је, дакле, жена имала оправдавих разлога да се мужу не врати, онда јој се не може оспоравати право на издржање само због тога, што је она његове родитеље, а не њега, раније напустила, док он беше у војсци, јер он је, дошавши из војске тужбу против жене покренуо онда, кад је већ био успоставио дивљи брак. Због тога је призивни суд повредио материјално право, кад ју је од тужбе одбио, без обзира на то, да ли се његов позив за успоставу брака има сматрати као опроштај раније њене кривице или не.

Одбијање траженог издржања од његових родитеља у 1915. год. не смета њеном садањем тражењу, јер је та парница била покренута само по основу томе, што су је они, како она вели, отерали од куће, а сада због тога, што је он тешким огрешењем о брачне дужности онемогућио даљу брачну заједницу.

Остале жалбе су беспредметне.

Тужени су дали одговор на ревизиону молбу, али закашњено, по том се његова садржина не узима у обзир. Исто не долази у рачун код установљавања трошкова.

Како је тужитељица ревиз. молбом успела тужени су морали бити осуђени на давање издржања, чију висину нису оспорили, и то солидарно, с обзиром што оба тужева живе у заједници, коју такође нису оспорили.

Тужени су се морали осудити и на плаћање трошкова насталих у парници, као и на плаћање таксе државној каси по члану 9. закона о таксама, јер унапред није плаћена такса због сиромашног стања тужитељице.

*

Из судске праксе. Из брачне заједнице и брачног саживљења излази да жени спада у дужност да домавук и економију свога мужа, који је позван на војну дужност и због тога је приморан да напусти своје огњиште, ради и одржава и у одсуству свога мужа, тако, да муж у свако доба кад се врати, ватече своје породично огњиште. — Ако су брачни другови брачну заједницу одржавали у кући мужевљевих родитеља, па ово стање, у одсуству мужевљевом прекине жена једнострано и самовољно, тада се то дело жениво са правног гледишта има сматрати истоветним са напуштањем брачног друга. (К. 6683/1916.)

43.

Закупадавац може разрешити закупни уговор, ако купац — без дозволе или накнадног пристанка — не изврши своју обавезу плаћања закупа, о року који је за то углављен. Ово право припада закуподавцу и онда, ако је накнадно примио поједине своше, али је шом приликом задржао себи право на разрешење уговора.

(Касациони Суд, Одељење Б. у Н. Саду бр. Г. 182/1928.)

Касациони Суд одбија ревизиону молбу тужених I. и III. реда и осуђује их да плате тужиљама, на руке њихових правозаступника, на име ревизионих парничних трошкова 900 динара, у року од 15 дана, под прегњом принудног извршења.

Разлози: Туженици се жале да је прививни суд повредио како формално тако и материјално право кад се није упустио у рашчишћавање питања о погрешности обрачуна тужиља, па је с тога остало нерешено питање, да ли постоји задоцњење плаћања закупа или не. Према ценама пијачним, односно берзанским, које су тада владале, а које беху углављене, и према неспорно дужним количинама жита и кукуруза, требало је дати свега у уговорено време, 39.013 50 динара, и они су стварно платили, до 15. маја 1927. год., свега 40.200 динара, дакле за 1186 50 динара више. Но ни по обрачуну противне странке нема заостатка у самој закупној аренди, јер у наводном заостатку од 756 50 динара садржана је сума од 619 динара на име судских трошкова и 140 динара на име неких камата, што ове не спада у аренду. Како суд није дозволио да понуђеним доказима докажу погрешност обрачуна, који они нису прихватили, требало би другостепену пресуду разрешити и допунити доказе у погледу ставова обрачуна, а и у погледу чињенице да су они после платежног рока плаћали по дозволи тужиља.

Ова жалба није основана. Тужени базирају своју жалбу на два основна тврђења: прво, да су они са дозволом противне стране вршили плаћање закупних рата доцније него што је било закупним уговором углављено, и друго, да су с тим продуженим роковима тачно исплатили, па чак и преплатили уговорену суму закупа, ако се цене погођених цереалија узму према тадашњим пијачним ценама, односно берзанским ставовима, као што беше и углављено, а не према обрачуну противне стране, који они нису никад прихватили, па да, на тај начин, не може бити ни говора о неком дужном заостатку закупа, који би давао правно оправдање противничком захтеву да се закупни уговор разреши. Из ових

тврђења, тужени изводе конклузију да је прививни суд погрешно што није допустио повуђени доказ, у погледу околности да су са дозволом тужиља плаћали доцније и да њихов обрачун нису никад признали, и да би разрешењем пресуде прививног суда требало омогућити накнадно извођење тих доказа. Ово тврђење тужених није тачно, па према томе није тачна ни конклузија коју они из тога изводе. Касациони Суд налази да надопуђење доказног материјала у тим правцима није потребно, пошто су, према утврђењима у пресуди прививног суда, већ досадашњим доказним резултатима потпуно довољно и јасно углављене чињенице које су противне ономе што тужени тврде. Углављено је, сведочанством сведока (J. T.) да тужени нису приговорали висини обрачуна о дужном закупу, који им је он предложио у име тужиља, и да су на основу тога обрачуна давали своја обећања у погледу плаћања заостатака, а утврђено је — писмима истога J. T. од 13. и 15. маја 1927. г., којима је овај, у име тужиља, извештавао тужене о примљеним отплатама и даљем дуговању на име закупа, а која писма тужени нису оспоравали, — да су тужиље сваки пут себи придржале право тражења да се закупни уговор разреши. Прививни Суд с тога, није повредио закон кад није допустио доказе које су тужени у истакнутом правцу понудили.

Према, на тај начин без повреде права, утврђеном, па с тога и за ревизиони суд меродавном стању ствари, утврђено је да су тужени, без дозволе односно накнадног пристанка закуподавци, о роковима за плаћање закупних рата, који су били закупним уговором тачно утврђени, остављали извесне суме закупа неплаћене. Правно је правило да закуподавац може разрешити закупни уговор, ако купац — без дозволе или другог оправдања — не изврши своју обавезу плаћања закупа, о року који је за то углављен. С тога је нападнута пресуда у закону основана.

Како тужени са жалбом нису успели, ваљало им је ревизиону молбу одбити, и осудити их по §. 425. гр. п. п. на сношење ревизионих трошкова тужилачке стране.

*

О закупу види још: III. 35. — IV. 52. и VIII. 181. 222.

Уговор се у опште може раскинути ако закупник битно повреди важне услове уговора. Поред разрешења може се тражити и накнада штете. Али поред одржања закупа нема места накнади штете. Ако је закуподавац знао за дело закупниково, које се кочи са уговором, па је на супрот томе с њим наставио закупни одношај и по истеку економске године, сматра се, да се овим својим делом одрекао тога права, да због дотичног дела тражи разрешење уговора. — Ради неодржања у добром стању, може се тражити накнада штете и за време трајања закупног одношаја.

44.

Изјава учињена у шали не ствара обвезу.

(Касациони Суд Одељење Б., у Н. Саду
бр. К. 470/1928.)

Касациони Суд одбија ревизиону молбу тужиоца, и осуђује га да плати туженом, на руке његовог правозаступника, 100 (сто) динара ревизионог трошка, у року од 15 дана, под претњом принудног извршења.

Разлози: У својој ревизионој молби, тужилац се жали да је прививни суд, очигледно погрешним закључком, и у противности са садржином списка, извео из чињеничког стања утврђеног првостепеним судом, које је примио и прививни суд, да је тужени тражио куповну цену у форинтама и да је своје изјаве давао у шали, па да, с тога, међу странкама није дошло до споразума у погледу битних услова уговора. Напротив, из чињенице да је тужени узео 200 динара капаре, метнуо у џеп, и рекао тужиоцу „са овим већеш више спавати“ може се, логично, извести само то да је уговор склопљен, а из речи туженога „то није 20.000 форинти“, које је изговорио доцније, кад му је тужилац ставио 10.000 динара на сто, може се, логично, извести само то да се је доцније предомислио. Нико од странака раније није помињао форинте у сребру, а то би морало да буде, кад би се

хтело узети да је куповна цена у таквим форинтама утврђена. Иначе, пак, мора се то примити као начин рачунања, какав је у оним крајевима још у обичају. Најзад, он се не може осудити да тужбом плати 10.000 динара, јер је утврђено, као чињеница, да је тужени узео ту суму, коју му је као куповну цену метнуо на сто. Тужени није био властан да ту суму одбије и стави у депозит, на начин како је он то учинио. Исто тако није му се смело недосудити трошак претходног доказивања у 1820 динара, јер се овај има такођер сматрати као парнични трошак.

Ове жалбе нису у закону основане. Из утврђене, а не нападнуте чињенице да се је погађање међу странкама у почетку односило на коње, а да је у тску погађања тужени рекао, да ће за цену од 20.000 форинти, коју му је тужилац понудио, дати уз коње и парадна кола и коњску опрему, и да је он, чим је тужилац избројао 10.000 динара, одмах реагирао да то нису 20.000 форинти, већ само 10.000 динара; док је, с друге стране, утврђено да је тужилац на изјаву о 20.000 форинти извадио и избројао 10.000 динара, може се извести једино оправдан закључак, која је и прививни суд учинио, да је тужени при том мислио на стварних 20.000 форинти, а тужилац на ту суму само као рачунско средство, које одговара суми од 10.000 динара. Без обзира на то да ли је изјава туженога била, можда, и неозбиљна, као што прививни суд прима (у ком случају би та неозбиљност, у колико би могла да има правно дејство, морала бити за противну страну изнад сваке сумње уочљива); даље без обзира на то да ли би углава такве куповне цене могла бити правно ваљана, пошто аустријских форинти као новца више нема; и најзад, без обзира на то да ли би у том случају погодба могла остати као трампа коња, кола и спреме за металну вредност те суме бивших аустријских форинти — чињеница је, која несумњиво излази из напред изведеног закључка; да у погледу тужбачеве противчинидбе за коње, кола и спрему није мођу странкама дошло до правно ваљаног спора-

зума, па да, према томе, међу њима погодба није ни постала перфектна, као што је прививни суд, без повреде права, нашао. С обзиром на то, прививни суд није погрешно кад је тужноца одбио са тужбом, па су, према томе, неосноване и остале жалбе тужиоачеве.

Како тужилац са жалбама није успео, ваљало му је ревизиону молбу одбити, и осудити га, по §. 425. Гр. п. п., да плати ревизиони трошак туженога.

*

За ваљаност свакога правног посла потребна је изјава озбиљне, свесне и слободне воље. Ако странка озбиљно не жели да постигне правно дејство склопано са правним послом, тада ни нема правног посла. Недостатак воље јесте приговор за спречавање права.

Начелне одлуке Апелационог Суда у Новом Саду поводом Новог Закона о судијама редовних судова.

45.

6. По одредби из става 4 члана 26. Закона о судијама редовних судова, и против судијских помоћника поднесена дисциплинска шужба има се поднети Министру Правде ради евентуалног одређења извиђања дисциплинских кривица (чл. 32.).

(Апелациони Суд у Н. Саду као дисц. суд
бр. Дјсц. 5/1929.)

46.

*1. Не може се установити браколоство, ако није установљено, да је брачни друг полно опћио са једним шрећим лицем другог пола.
— II. Из саме те чињенице, да је шужена била*

у једној хотелској соби са једним страним мушкарцем и да се са истим интимно понашала, још се не може са сигурношћу закључити, да је шужена полно опћила са тим мушкарцем. — III. Из те чињенице да је шужена у два маха имала састанак са страним мушкарцем, не може се установити да је шужена шврдокорно проводила неморалан живот.

(Касациони Суд Одељење Б., у Н. Саду бр. Г. 753/1928.)

Касациони Суд, Б. Одељење одбија ревизиону молбу тужитеља и осуђује га да тужевој на руке правозаступника јој плати у року од 15 дана под претњом принудног извршења у име ревизионих трошкова 160 динара словом стошесдесет динара.

Разлози: Тужитељ напада пресуду позивног Суда јер брак није разведен и са разлога, да је тужена учинила браколоство и да је тврдокорно проводила неморалан живот. (Закон о брачном праву §. 76. и 80. ц.)

Жалбе нису основане.

Да се у смислу 76. §-а Закона о брач. праву може установити браколоство, потребно је да се установи да је брачни друг полно опћио са једним трећим лицем другог пола. Но позивни суд није установио сам факат полног опћења, а из чињеница које навађа ревизиона молба, да је тужена била у једној хотелској соби са једним мушкарцем, и да се интимно понашала са истим још се не може са сигурношћу закључити да је тужена полно опћила са дотичним мушкарцем. Исто тако не може се из чињеница да је тужена једном приликом у Београду и једном приликом у Пешти имала састанак са страним мушкарцем установити да је тужена неморалан живот проводила тврдокорно и то тим мање јер није установљено да су у питању била два различита лица а не евентуално једна иста особа.

Како је ревизиона молба у целости неоснована то је исту ваљало одбити и молитеља ревизије у смислу 425., 508 и 543. §. и на снашање ревизионских трошкова осудити.

*

Из судске праксе. Браколомство предлежи онда када један брачни друг, за време заједничког живота са својим брачним другом, полно опћи са трећим лицем, па се брачна заједница баш ради тога раскине. За време одвојеног живљења извршено полно опћење ван брака, такођер је до душе браколомство, али по сталној судској пракси са гледишта развода брака не спада под §. 76. него под тачку а) или ц) §а 80. — Не може се квалификовати браколомство као бракоразводни узрок из §-а 65., ако је непознато оно треће лице са којим је извршено браколомство јер се у том случају не би могло удовољити §-у 85 у погледу забране склапање брака. У оваком случају брак се разводи на основу §-а 80 (гач. ц.) — Са гледишта доказивања судска пракса се ставила на то ригорозно стајалиште, да је за установљење браколомства потребно да се докаже стварно дело које се односи на браколомство (спајање полних органа).

47.

I. Ако странке заједнички не одреде како ће се наградиши чланови изабраног Суда онда награде одређује сам изабрани суд. Против шаког ушврђења може се уложити ушок оном редовном суду, који би ван случаја уговора о изабраном Суду поступио као призивни суд. — II. Ушок поднесен против именована судије изабраног суда (§. 772. Гпп.), нема одгодну моћ.

(Апелациони Суд у Новом Саду
бр. Г. 2810/1927)

Апелациони Суд нападнуто решења Изабраног Суда од 11. октобра 1927. г. делимично мења у том смислу, да награду Дра Х. установљује у 1500 дин. (хиљадупетстотина динара), Дра Д. у 2100 (двехиљадесто) динара,

а награду бележника X. мл. у 600 (шестстотина) динара на терет фирме Браћа Б.

Разлози: Против решења Изабраног Суда односно против оног дела којим је изречена обвеза на исплату трошкова Дра X., До. Д. и X. мл. поднела је фирма Браћа Б. уток на тој основи, да Избрани Суд уопште није дошао у положај да правилну судску функцију врши пошто уопште тужба још није поднета, и из разлога, што Избрани Суд није био прописно састављен.

Ови приговори утецатеља нису основани. Фирма Браћа Б. до душе још није ни поднела Изабраном Суду своју коначну тужбу кад је утврдио Суд именовање Дра Д. ван кредости ставио, али је неспорно, да је фирма Браћа Б. тражила поступак пред Избраним Судом, који се је услед тога више пута састао. Уток поднесен против именовања Дра. Д. за судију Изабраног Суда нема одговарajuћу моћ, те је дужност била Изабраног Суда да настави свој задатак. Након установљења те околности, да је функција Изабраног Суда настала илузорном, Избрани Суд је прогласио своју функцију двршеном и установио награде чланова тог Суда. Пошто Апелациони Суд сматра, да за извршен посао судијама одговара награда од 1500—1500 динара, а судском бележнику 600 динара и да је награда у саразмери са извршеним радом свизио је у том смислу награде именованих, установљавајући уједно у име путних трошкова за судију Дра Д. 600 динара.

*

Министар Правде донео је под Бр. 18182. од 16. марта 1929. г. ово решење: Решавам, да ни један судија не сме примити ни вршити дужност судије у изабраном суду. У колико је који од судија такву дужност примио, има одмах, позивом на ово моје решење, да даде изјаву, да се те дужности одриче и да о томе известити власт, односно лица, која су тај његов избор за изабраног судију извршила.

*

Ово решење је издато јамачно на основу чл. 15. Закона о судијама.

48.

I. Против решења истражног судије, уток се има упутити Оптужном сенату, а не Апелационом Суду. — II. Апелациони Суд нема делокруга за решавање утока у оним кривичним стварима, који према њиховом предмету, у смислу Закона о устројству Државног Суда спадају пред Државни Суд.

(Апелациони Суд у Новом Саду
бр. К. 637/1929.)

*

Мислимо да би умесније било, да се уток уступио надлежној власти, него што га је суд одбацио, јер одбацити се имају само они поднесци који су законом искључени или касно поднесени.

49.

У кривичним стварима у питању трошкова старатеља, против решења Оптужног сената као другостепене власти, нема места даљем правном средству.

(Апелациони Суд у Новом Саду
бр. К. 535/1929.)

50.

I. Странка може бити свако ко је по приватном праву правно способан. По томе су правно способна: физичка и правна лица. Школски одбор, који је само извршни орган једног правног лица, није ни физичко ни правно лице, дакле ни не може бити странка.